CONF/000L, 6)

24-06-1991.

Sorris-Sorris Communal farmers.

National Archives of Namibia

Re: LAND conference
Venue: WINDHOEK / Swawek Hall.

LAND issue is an matter of National interest and very dear to us.. Our thanks to our Government who has to adress this senisitive issue in a independant Namibia.

Our ancestors was forcefully removed from our fertile farming areas e.g. //Khaos, ≠Akechas, /Nu-nutas, ≠Khawa!nas, !Ao-ae-chas, /oa-Tseb, Tsourob, /Khaub-dam a region now known as KhomasHochland

To give a Clear picture on ~~some~~ event during those hard years, include find newspaper copiès. We know that re lly this LAND issue is a critical matter, we all want LAND, of which it is impossible. But still the cake must be equally devided, or; at least, we the disadvantage Blacks of Namibia must have a share. Our demands are maybe unrealistic, but this where the wishes of our forefathers that LAND must be returned to its rightfull owners.

A first step in such a effort is the provision of secured tenure rights to Individual Communal farmers. A small farmer's attachment to his land is very profound. It is closely bound up with his innermost feelings of self-esteem and freedom.

It is for these human reasons as well as for reasons of greater agricultural output, that land reform is often proposed as a necessary first step for Agricultural development in Namibia.
Nb! When land is very unevenly distributed, as in Namibia, rural people can have little hope for economic advancement.

Land reforms usually entails a Redistribution of the right of ownership and/or use of land away from Large landowners on willing to sell willing to buy bases.
Some other forms land reforms can Take:
① The Transfer of ownership to tenants who already work the land.
② Transfer of land from large estates to small farmers.
③ Improvement of Communal farming Areas

In Namibian case we need a gradual but sustained transition from subsistence to specialised production. But such a transition involves much more than reorganising the structures of the farm economy or the application of new agricultural Technology.

The problem of rural poverty goes beyond the increase in farm yield. It can not be resolved without a basic Transformation of property relations in rural areas. though LAND reforms without such changes Agricultural development will either never get started or more likely, simply widen the already Sizable gap between the few wealthy Large owners and the masses of impoverished tenant farmers, small holders and landless Labourers.

Communal farming is a highly risky and uncertain venture.

LAND reform:
Agricultural and Rural development which benefits the masses of people can only succeed in Namibia through a joint effort by the Government and all the farmers.

We still recall the bitter years of 1956. The trek to Okombahe — Sorris - Sorris.

We have to recall the past, out to prevent similar happenings. We do not blame Europeans, but the System.

To day we are dumped into similar situation of Communal Land. Farming that we follow with no prosperity. Since 1956 till to day, we are only at standstill.
We allso know that financially we are unable to ~~affort~~ a farm which was purchased at 25c a hectare for R300 a ha. So the System of willing to sell willing to buy will not be a reallity.

It is also clear to fullfill the last wishes of our first leader, chief Alfeus Harases (Deseased); If maybe Namibia will become free and Independant, let my bones be buried at Alfeus Harases Dam.

There are number of important issues that we will like to be taken into account, when one has to discuss this rather sensitive issue.

1. Together with our forefathers, we build the Alfeus Haraseb Dam, to day known as (Daan Viljoen?) during 1932-3 This was a very hard and difficult operation which was carried out with barehands. Men, women, and children did take part in this building operation which was completed before the great rains of 1934.

Having all the power, and after our forcefull removal, this dam was called Daan Viljoen. Does Mr D. Viljoen really deserve this dam to be given his name? Or is it because of this powers he has!

It was then later desided to start at Alfeus Haraseb Dam a wild reserve. Which is now known as Daan Viljoen Reserve. We onesly has been done wrong and as such this unjust must be redress, to the satisfaction of all of us.

AUGEIGAS-NATURELLE VANDEESWE[illegible] OKOMBAHE VERSKUIF

HOOFMAN MATHEUS AAN VOORPUNT; ALMAL GRETIG OM TE TREK

Die sowat 400 Damaras van die Augeigas-naturellereservaat, tien myl noordwes va[illegible] Windhoek, is vandeesweek na hul nuwe tuiste in die Okombahe-reservaat, sowat vyftig m[illegible] wes van Omaruru verskuif. Die eerste groep is Donderdag per spoorwegbus vervoer, tweede groep het gister gevolg en die laaste groep sal vanoggend vertrek.

Die Administrateur van Suidwes, mnr. D. T. du P. Viljoen, die Sekretaris van Suidwes, mnr. J. Neser, die Afdelingsbestuurder van die Spoorweë, mnr. D. D. M. de Villiers en amptenare van die Naturelledepartement was gisteroggend in die reservaat om te sien hoe die verskuiwing vorder. Die naturelle wat almal gretig was om na hul nuwe tuiste te verhuis, was in opgewekte stemming en het sing-sing in die swaar spoorwegbusse wat 100 passasiers met 'n slag neem die tog aanvaar. Intussen het vragbusse wat 45 ton [illegible] vervoer die bagasie, meubels en ander besittings van die naturelle opgelaai.

Matheus, hoofman van die Augeigas-naturelle en sy drie raadslede was onder die eerste groep wat verskuif is. Matheus wat saam met sy drie raadslede reeds tevore die nuwe nedersetting in die Okombahe-reservaat gaan besigtig het, was baie gretig om te gaan en hy kon feitlik nie wag dat die trek moet begin nie.

Daar het altesaam 401 Damaras (88 mans, 168 vrouens en 145 kinders) in die Augeigas-reservaat van sowat 13,837 hektaar gewoon. Die reservaat wat in bergagtige dele geleë is, is feitlik totaal uitgetrap. Daar is sowat 3,000 stuks grootvee, 200 donkies en 4,000 stuks kleinvee aangehou. Die naturelle het kort voor hul vertrek van die diere verkoop en nou sal sowat 1,600 stuks grootvee, 3,700 bokke en 214 donkies Dinsdag in die pad val na die Okombahe-reservaat toe. Die diere sal in drie groepe verdeel word en te voet oor die sowat 250 myl aangeja word.

Die naturelle word nou almal gevestig op 'n stuk grond van omtrent gelyke grootte wat die Administrasie gekoop en aan die Okombahe-reservaat lê waar die res van die Damaras woon. Daar is reeds voldoende water vir die nedersetters opgeboor en die Departement van Naturellesake sal help om die nuwe nedersetting op mees moderne wyse te beplan sodat die veld nie kan uittrap nie.

Genl. Dwight Eisenhower, President van die Verenigde State, sal op 22 Augustus in San Francisco weer as Republikeinse kandidaat vir die Amerikaanse Presidentsverkiesing aangewys word, is in Gettysburg aangekondig.

NUWE LERA[illegible]

Die N.G.-moedergemeen[illegible] Windhoek se nuwe med[illegible] prop. P. L. Scholtz, word[illegible] aand in die kerk bevestig. [illegible] Scholtz het reeds Donderda[illegible] in Windhoek aangekom.

Gisteraand is hy en sy eggenote deur die gemeentelede in die Spoorweg-ontspanningsklub verwelkom. Vanaand om 7.30 vind die ordening en bevestiging plaas waaraan leraars van die N.G. Kerk en susterskerke sal deelneem.

Sondagoggend sal prop. Scholtz sy intreepreek lewer en ook die aanddiens waarneem. Hulle het hul intrek geneem in die nuwe pastorie tussen Eros en Klein Windhoek.

DOODGEDRINK AAN KAFFERBIER

POTCHEFSTROOM.—'n Naturellevrou Aletta Matlo, het haar aan kafferbier doodgedrink, is Donderdag in die landdroshof alhier bevind. Volgens die geneeskundige getuienis is sy dood deurdat bier haar longe volgeloop het.

Haar man en seun het getuig dat Aletta die dag voor haar dood by ander naturelle baie bier gedrink het. Toe hulle by die huis kom, het hulle begin drink aan twee gellings bier wat daar gestaan het. Nadat die ander gaan slaap het, het Aletta blykbaar nog 'n paar mondjies voor weggesaan. Sy het begin stil en is kort daarna dood.—(Sapa)

GRAFGRAWERS WERK WEER; 1,000 LYKE HET OPGEHOOP

14/7/56

SAN FRANCISCO. — Daar wag baie werk vir die grafgrawers van San Francisco wat Donderdag weer begin werk het na 'n staking van 64 dae.

In die tyd is sowat duisend lyke nie begrawe nie en dit sal 'n maand kos om hulle almal ter ruste te lê. Die grafgrawers het hul werk hervat nadat hulle 'n loonsverhoging gekry het. — (Sapa-United Press).

R, SATERDAG, 14 JULIE 1956

PREMIER OP PAD TERUG

LONDEN.— Die Statebondskonferensie van Eerste Ministers het geen verandering in Suid-Afrika se optrede of beleid meegebring nie, het die Eerste Minister, mnr. J. G. Strijdom eergister hier in 'n onderhoud verklaar. Mnr. en mev. Strijdom asook min. Eric Louw het Donderdag met die Pretoria Castle na die Unie vertrek. —(Eie berig).

DR. MOMBERG GENOMINEER

Dr. Robey Momberg is Donderdagaand op die jaarvergadering van die Windhoekse Belastingsbetalersvereniging as kandidaat genomineer vir die Stadsraadsverkiesing wat op 25 Julie plaasvind.

Die vakature het ontstaan deur die bedanking van mnr. S. J. van der Merwe wat na Bloemfontein verhuis het. Die amptelike nominasiedag is 16 Julie.

Die bestuur van die vereniging is ook gekies. Hulle is: Dr. Paradisgarten en mnre. J. J. de Klerk, P. A. le Roux en Fred Fobian.

14/7/56

SATERDAG, 14 JULIE 1956

„VOERTSEK!" EN DAAR TREK AUGEIGAS MET SAK EN PAK

Met sak en pak. So het die Damaras van Augeigas vandeesweek letterlik getrek. Ou sakke en sinkplate, parafienblikke waarvan die boom lankal uitgeslaan is, stukkies plank en draad, bokvelle en selfs pale het deel van hul bagasie uitgemaak. Daar het nou nie 'n plankie of plaatjie oorgebly nie.

Gister het die tweede groep die reservaat verlaat. Langs die pad waarmee die busse sou kom om die bagasie en passasiers te laai het hulle met hul families en bondels gestaan om na hul nuwe tuiste te trek—en hulle was baie opgeruimd.

Die busse kon sowat 45 ton bagasie elke keer laai. Die passasiersbusse kon elkeen 100 naturelle op 'n slag vervoer. Die reis van 250 myl sou sowat elf uur lank duur maar hulle kon darem hul litte op Okahandja en Omaruru rek en bietjie rondstaan.

Dit was gister 'n toneel van verlatenheid in die reservaat waar die pondokke voorheen gestaan het. Hier en daar het 'n lui donkie in die sonnetjie gestaan en slaap. Op een plek het 'n hond hom letterlik binne-in die verlateashoop neergevlei en gelê en treur. Hy was blykbaar nie so gretig as sy baas om na die nuwe tuiste te verhuis nie. Op 'n ander plek het 'n hoenderhen wat blykbaar daar vergeet is gestaan en skrop asof daar niks gebeur het nie.

By die sentrale plekke waar die busse die goedere gelaai het, het die bondels oor die hele vlakte gestaan terwyl die naturelle opgewonde oor die nuwe vooruitsigte gesels het. 'n Aantal kafferhonde het tussen die bondels rondgekuier en alles deurgesnuffel terwyl die swerm hoenders feitlik vasgepak in die hoenderhokke die wêreld wantrouig aanskou het.

„Voertsek", het een van die Damara-voormanne geskreeu op die swerm honde wat die busse se wiele intussen opgesoek het en toe het die swaar busse stadig en lui in beweging gekom . . .

NA OKOMBAHE

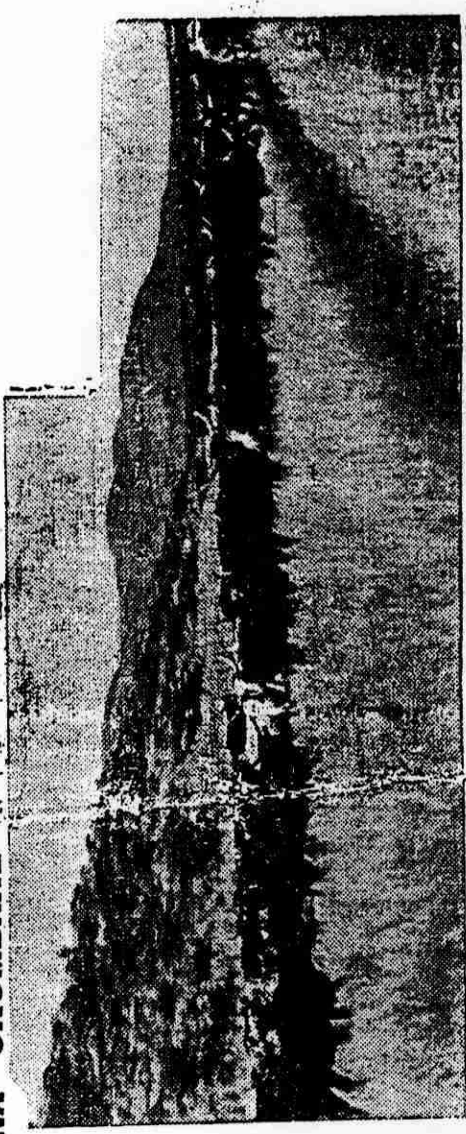

En so lyk dit op die plaas by Okombahe waar die Augeigas-naturelle nou gevestig word. Hulle sal hier nie meer toegelaat word om die waterplekke te bondel sodat die weiding vertrap word nie. 'n Amptenaar van die Landbou-departement is besig om die hele nedersetting te beplan. Die plaas wat deur die Administrasie vir £31,500 aangekoop is, is genoeg om al die vee van die naturelle te dra.

Hertzog Biermann

Mnr. Hertzog Biermann, voorheen Direkteur van Staatsinligting in Londen en tans Hoofinligtingsbeampte in Pretoria, het vandeesweek in Windhoek aangekom op 'n amptelike besoek. Hy [illegible] Dinsdag weer na Pretoria [illegible]erugkeer.

Gistermiddag het mnr. J. [illegible]esel, Sekretaris van Suidwes, [illegible] dinee ter ere van mnr. Biermann gegee wat ondermeer bygewoon is deur die Administrateur, lede van die Uitvoerende Komitee, mnr. M. H. Greeff en ander hoë amptenare en sakemanne.

Mnr. Biermann is 'n seun van mnr. E. C. Biermann, van Gobabis.

VAN AUGEIGAS . . . .

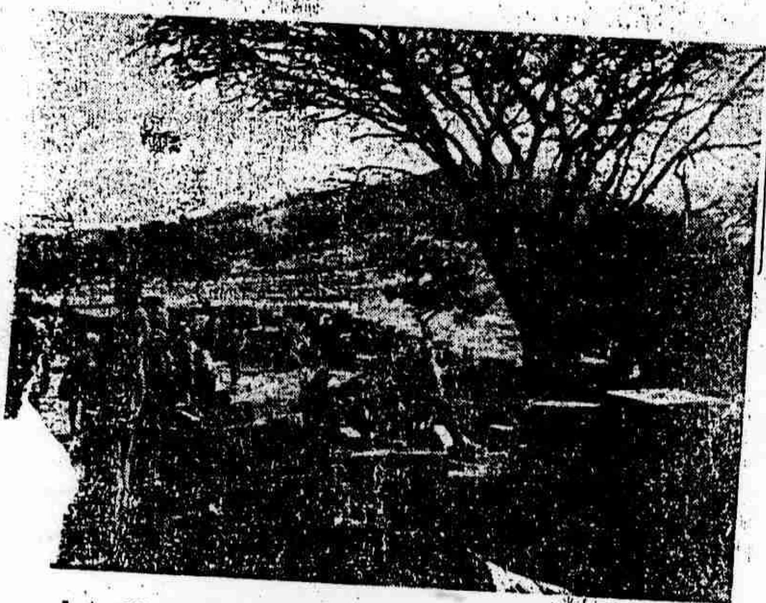

het dit gelyk toe die amaras van Augeigas-naturellereservaat gisteroggend hul bagasie bymekaar gepak het om na Okombahe verskuif te word. Orals het klompies goedere onder die bome gestaan. Die reservaat is kaalgetrap soos dit al die jare onoordeelkundig oorbewei is. Let op die groot kaaltes in die agtergrond waar feitlik nie 'n grashalmpie groei nie.

ONSKULDIG

PIETERMARITZBURG. — Nobokile Mduli (55), al vrou onder die 27 naturelle van die Amangwane-stam wat hier in die Hooggeregshof verskyn op aanklag dat hulle op 22 Februarie naby Bergville vyf blanke polisiemanne vermoor het, is eergister onskuldig bevind en ontslaan.—(SAPA).

Geregistreer aan die Hoof-poskantoor as 'n nuusblad. PRYS 4d.

ADMINISTRATEUR VRA WILD VIR NUWE WILDTUIN BY AUGEIGAS

'n Beroep op boere van Suidwes om wild te skenk vir die voorgenome nuwe wildtuin wat nou in die Augeigasreserwe aangelê word, is gister in 'n onderhoud met Die Suidwester deur die Administrateur van Suidwes, mnr. D. T. du P. Viljoen gedoen. Alle wildsoorte is welkom en die Administrateur is bereid om dadelik permitte uit te reik vir diegene wat wild wil vang om aan die wildtuin te skenk.

Die Administrateur en mnr. J. Neser, Sekretaris van Suidwes, het gister die Augeigas-dam besoek wat die sentrale plek van die nuwe wildtuin sal vorm. 'n Stuk grond van sowat 1,000 hektaar sal om die dam vir die wildtuin afgekamp word. Oor sowat twee weke sal die draad gespan word en die Administrateur meen dat dit oor 'n maand kan klaar wees. 'n Reguit-pad sal ook sonder veel koste na Windhoek aangelê kan word en die Administrateur beraam reeds planne om groot bome ook daar aan te plant. By die dam staan reeds sowat ses wilgerbome. Dit sal dan 'n ideale plek vir besoekeres wees.

Al wat intussen kort kom, is die wild. En hier kan die Administrateur alleenlik op die welwillendheid van die boere van Suidwes staat maak.

„Vra hulle tog baie mooi om intussen vir ons wild te laat vang vir die wildtuin. Dit is nou die regte tyd om die jongetjies te vang anders moet mens nog 'n jaar wag. As ons draad nog nie reg is nie kan ons hulle intussen in die wildtuintjie agter die Gebou hou", het die Administrateur aan Die Suidwester gesê.

Alle wildsoorte is welkom — selfs 'n klompie bergsebras. Dit hoef nie net jong wildsbokke wees nie. Solank hulle net vang kan word. Die Ad[illegible]strateur is bereid om [illegible] permitte toe te staan [illegible] gene wat wild vir die wildtuin wil vang. Om [illegible] vang[illegible] 'n permit voor[illegible] nodig. Aansoeke kan aan die Sekretaris van Suidwes, Windhoek, gerig word.